

Marking notes
Remarques pour la notation
Notas para la corrección

May / Mai / Mayo de 2019

**Modern Greek / Grec Moderne /
Griego Moderno A:
language and literature /
langue et littérature /
lengua y literatura**

Higher level
Niveau supérieur
Nivel superior

Paper / Épreuve / Prueba 1

6 pages/páginas

No part of this product may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means, including information storage and retrieval systems, without written permission from the IB.

Additionally, the license tied with this product prohibits commercial use of any selected files or extracts from this product. Use by third parties, including but not limited to publishers, private teachers, tutoring or study services, preparatory schools, vendors operating curriculum mapping services or teacher resource digital platforms and app developers, is not permitted and is subject to the IB's prior written consent via a license. More information on how to request a license can be obtained from <http://www.ibo.org/contact-the-ib/media-inquiries/for-publishers/guidance-for-third-party-publishers-and-providers/how-to-apply-for-a-license>.

Aucune partie de ce produit ne peut être reproduite sous quelque forme ni par quelque moyen que ce soit, électronique ou mécanique, y compris des systèmes de stockage et de récupération d'informations, sans l'autorisation écrite de l'IB.

De plus, la licence associée à ce produit interdit toute utilisation commerciale de tout fichier ou extrait sélectionné dans ce produit. L'utilisation par des tiers, y compris, sans toutefois s'y limiter, des éditeurs, des professeurs particuliers, des services de tutorat ou d'aide aux études, des établissements de préparation à l'enseignement supérieur, des fournisseurs de services de planification des programmes d'études, des gestionnaires de plateformes pédagogiques en ligne, et des développeurs d'applications, n'est pas autorisée et est soumise au consentement écrit préalable de l'IB par l'intermédiaire d'une licence. Pour plus d'informations sur la procédure à suivre pour demander une licence, rendez-vous à l'adresse <http://www.ibo.org/fr/contact-the-ib/media-inquiries/for-publishers/guidance-for-third-party-publishers-and-providers/how-to-apply-for-a-license>.

No se podrá reproducir ninguna parte de este producto de ninguna forma ni por ningún medio electrónico o mecánico, incluidos los sistemas de almacenamiento y recuperación de información, sin que medie la autorización escrita del IB.

Además, la licencia vinculada a este producto prohíbe el uso con fines comerciales de todo archivo o fragmento seleccionado de este producto. El uso por parte de terceros —lo que incluye, a título enunciativo, editoriales, profesores particulares, servicios de apoyo académico o ayuda para el estudio, colegios preparatorios, desarrolladores de aplicaciones y entidades que presten servicios de planificación curricular u ofrezcan recursos para docentes mediante plataformas digitales— no está permitido y estará sujeto al otorgamiento previo de una licencia escrita por parte del IB. En este enlace encontrará más información sobre cómo solicitar una licencia: <http://www.ibo.org/es/contact-the-ib/media-inquiries/for-publishers/guidance-for-third-party-publishers-and-providers/how-to-apply-for-a-license>.

1. Κείμενο Α και Κείμενο Β

Αυτή η ερώτηση ζητά από τους υποψηφίους να αναλύσουν και να συγκρίνουν το άρθρο της Ιωάννας Φωτιάδη «Ο εθελοντισμός ανθεί στην Ελλάδα» που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» σε ηλεκτρονική μορφή στις 28/06/2014 με την αφήγηση μιας εθελόντριας με τον τίτλο «Η εμπειρία μου στη μικρή μας Σχεδία» που είναι δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα «Σχεδία στην πόλη» 2017. Και τα δύο κείμενα έχουν σαν θέμα τον εθελοντισμό στην Ελλάδα της κρίσης.

Μια επαρκής ως καλή ανάλυση θα:

- Σχολιάσει τα δύο κειμενικά είδη και το αναγνωστικό κοινό των κειμένων. Το Κείμενο Α είναι άρθρο δημοσιευμένο σε μια εφημερίδα με όλες τις συμβάσεις του είδους, π.χ. τίτλος, φωτογραφία, εγκιβωτισμένος λόγος, κ.λ.π., ενώ το Κείμενο Β είναι μια αφήγηση που έχει σα θέμα τη βιωματική εμπειρία της δασκάλας Στεφανίας Καβουρματισίδου που δούλεψε σαν εθελόντρια για την εθελοντική οργάνωση «Σχεδία στην Πόλη». Η ιστορία της είναι δημοσιευμένη στην επίσημη ιστοσελίδα της ΜΚΟ, www.sxediastinpoli.gr/ethelontismos/oi-istories-mas, στο τμήμα του εθελοντισμού. Το αναγνωστικό κοινό των δύο κειμένων είναι ευρύ και ανήκει σε διάφορες ηλικίες αφού και τα δύο κείμενα διατίθενται σε ηλεκτρονική μορφή. Συγκεκριμένα, το κοινό αποτελείται από ανθρώπους που θέλουν να δουλέψουν ως εθελοντές.
- Σχολιάσει τις ομοιότητες σχετικά με το σκοπό και το πλαίσιο. Ο σκοπός και των δύο κειμένων είναι να ενημερώσει και να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες και ίσως πιθανούς εθελοντές. Γενικά και τα δύο κείμενα προωθούν την ιδέα του εθελοντισμού, π.χ. «Τετρακόσιες δώδεκα εθελοντικές ομάδες», «έγινα κι εγώ εθελόντρια», αλλά το Κείμενο Β επίσης θέλει να ενημερώσει για τις προσπάθειες που καταβάλλει η ομάδα «Οmikron Project» να αλλάξει κάποια στερεότυπα και να προωθήσει μια θετική εικόνα της Ελλάδας, «δημιουργία θετικής εικόνας». Το πλαίσιο και των δύο κειμένων είναι η Ελλάδα της κρίσης αν και στο Κείμενο Β δεν αναφέρεται η λέξη «κρίση» σε αντίθεση με το Κείμενο Α. Το Κείμενο Α δημοσιεύτηκε το 2014, ενώ το Κείμενο Β το 2017.
- Σχολιάσει τις διαφορές των δύο κειμένων, π.χ. στο Κείμενο Β η αφηγήτρια επικεντρώνεται περισσότερο στον φιλικό χώρο και στην αίσθηση της ομάδας «ήταν η ζεστασιά, τα χαμόγελα, οι άνθρωποι που με έκαναν να μείνω» και απευθύνεται κυρίως στο συναίσθημα του αναγνώστη. Το Κείμενο Α στοχεύει κυρίως στην ενημέρωση και πιο συγκεκριμένα στην ανάδειξη της ομάδας «Οmikron Project» που ανέλαβε να καταγράψει τις εθελοντικές ομάδες που λειτουργούν στην Ελλάδα αλλά και στην προώθηση μιας θετικής εικόνας των Ελλήνων, π.χ. «Θέλουμε να καταδείξουμε ότι οι Έλληνες δεν είναι έρμαιοι της κρίσης, δεν έχουν θυματοποιηθεί».
- Σχολιάσει τη γλώσσα: Το Κείμενο Α έχει πλούσιο και κάπως επίσημο λεξιλόγιο «μπορεί να αποβεί γόνιμο». Κάποιες λέξεις είναι σχετικές με την κρίση ,π.χ. «δεν έχουν θυματοποιηθεί», «αντιξοότητες της καθημερινότητας». Το Κείμενο Β είναι πιο απλό και άμεσο μια που βασίζεται σε πρωτοπρόσωπη αφήγηση και αποτελείται από σύντομες προτάσεις και καθημερινό αλλά ζωντανό λεξιλόγιο, «δε θα γίνω γραφική», κ.ά.
- Σχολιάσει τα εκφραστικά μέσα και τη φωτογραφία: Η φωτογραφία που δείχνει εθελοντές να δουλεύουν στους αγρούς τραβά την προσοχή του αναγνώστη σε συνδυασμό με τον τίτλο. Επίσης υπάρχει χρήση εισαγωγικών, αριθμοί, τίτλος, όνομα ομάδας (πρώτη λέξη στα ελληνικά σε φωνητικό αλφάβητο, δεύτερη λέξη στα αγγλικά), ενώ στο Κείμενο Β υπάρχουν πολλές εικόνες, χρήση εισαγωγικών, σύντομος τίτλος όνομα της εθελοντικής οργάνωσης, κ.ά.

Μια καλή ως εξαιρετική ανάλυση επίσης θα:

- Εξετάσει με μεγαλύτερη προσοχή την ιδέα της συνεργασίας που αναφέρεται και στα δύο κείμενα. Στο Κείμενο Α υπάρχει περισσότερη ανάλυση «θα ακολουθήσουν συνεργασίες, αφού θα βγουν από την απομόνωση και θα γνωριστούν μεταξύ τους», ενώ στο Κείμενο Β τονίζεται η αίσθηση του να ανήκεις σε μια ομάδα ανθρώπων που συνεργάζονται μέσα από κοινούς στόχους. «Όμορφες συζητήσεις που με έκαναν να θέλω να γίνω και εγώ κομμάτι από αυτήν» και πόσο χρήσιμη νιώθει η αφηγήτρια όταν οι άλλοι ήθελαν να ακούσουν τη γνώμη της. «Ένωσα ξαφνικά επιθυμητή και απαραίτητη».
- Εξετάσει με μεγαλύτερη εκλέπτυνση τα εκφραστικά μέσα και το ύφος: Και τα δύο κείμενα έχουν ασύνδετο σχήμα που επιταχύνει και κάνει πιο ζωντανό το λόγο, π.χ. όλη η πρώτη παράγραφος στο Κείμενο Α που αναφέρεται στις εθελοντικές δραστηριότητες είναι ένα ασύνδετο σχήμα και στο Κείμενο Β «Μικρούς, μεγάλους, διστακτικούς, χαμογελαστούς». Το Κείμενο Β έχει οπτικές, ακουστικές και οσφρητικές εικόνες, π.χ. όταν η αφηγήτρια μεταφέρει τη ζεστή ατμόσφαιρα του χώρου με την έντονη μυρωδιά του καφέ. Γενικά το ύφος στο Α Κείμενο είναι πιο επίσημο και αποστασιοποιημένο, ενώ στο Κείμενο Β υπάρχει η αίσθηση της προφορικότητας, «ο αχνιστός καφές που σου τρυπούσε τη μύτη».
- Σχολιάσει τι προσθέτει η οπτική ενός ξένου που μένει χρόνια στην Ελλάδα στο Κείμενο Α.
- Σχολιάσει τον χαρακτήρα της αφηγήτριας από τον τρόπο που μιλάει για την εθελοντική της εμπειρία, π.χ. το άγχος της αλλά και την αίσθηση χιούμορ πριν πάει στο σχολείο, «να νιώθω ότι κατάπια έναν ελέφαντα».
- Σχολιάσει με μεγαλύτερη εκλέπτυνση το θαυμασμό που δείχνει ο επικεφαλής της «Ομίκρον Project» για το μαχητικό πνεύμα των Ελλήνων και ότι αντέδρασαν θετικά στην κρίση «δεν έχουν θυματοποιηθεί, αντιδρούν ευφάνταστα και πολλάκις αποτελεσματικά» και την αγάπη τους για την πολιτική, ενώ στο Κείμενο Β η αφηγήτρια δείχνει την αποφασιστικότητά της για δράση.
- Εξετάσει με περισσότερες λεπτομέρειες την αντίθεση ανάμεσα στα στερεότυπα για τους Έλληνες και την πραγματικότητα όπως παρουσιάζεται από τον αφηγητή, «μύθοι βαθιά ριζωμένοι για εμάς τους ίδιους καταρρίπτονται».

2. Κείμενο Γ και Κείμενο Δ

Αυτή η ερώτηση ζητά από τους υποψηφίους να αναλύσουν και να συγκρίνουν το απόσπασμα του παιδικού μυθιστορήματος «Η σπηλιά της γοργόνας» της Λίτσας Ψαραύτη 2009 με το άρθρο «Τα παιδιά του πολέμου, πρόσφυγες στην Ελλάδα, βρίσκουν καταφύγιο στην Τέχνη» από την ιστοσελίδα «ΠΑΙΔΕΙΑ», 04/04/2017. Και τα δύο κείμενα έχουν σαν κοινό θέμα την τραυματική εμπειρία της προσφυγιάς για τα παιδιά.

Μια επαρκής ως καλή ανάλυση θα:

- Σχολιάσει τα δύο κειμενικά είδη και το αναγνωστικό κοινό των κειμένων. Το κείμενο Γ είναι απόσπασμα παιδικού μυθιστορήματος και ο αφηγητής μάς διηγείται πώς αντιμετώπισαν αυτόν και τα ξαδέλφια του στο ελληνικό σχολείο όταν ήρθαν σαν πρόσφυγες από τη Σμύρνη. Το αναγνωστικό κοινό είναι παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικοί. Το κείμενο Δ είναι ένα άρθρο με θέμα μια έκθεση ζωγραφικής που διοργάνωσε η ΜΚΟ «Save the Children» σε συνεργασία με τον δήμο Νεάπολης–Συκεών και με καλλιτέχνες παιδιά προσφύγων που ήρθαν στην Ελλάδα από εμπόλεμες περιοχές. Το Κείμενο Δ έχει πιο ευρύ κοινό, διαφόρων ηλικιών, αλλά κυρίως από τη Θεσσαλονίκη, επειδή ο δήμος Νεάπολης–Συκεών είναι στη Θεσσαλονίκη.
- Σχολιάσει το σκοπό και το πλαίσιο. Και τα δύο κείμενα έχουν σκοπό να ευαισθητοποιήσουν τον αναγνώστη για το πώς βιώνουν τα παιδιά την προσφυγιά. Το Κείμενο Γ έχει επίσης σκοπό να διασκεδάσει αλλά και να διδάξει, ενώ το κείμενο Δ έχει σκοπό να ενημερώσει για την έκθεση ζωγραφικής αλλά και να προβάλει το δήμο Νεάπολης–Συκεών καθώς και την ΜΚΟ «Save the Children». Το πλαίσιο του Κειμένου Γ είναι η Μικρασιατική καταστροφή (1922) όταν Έλληνες πρόσφυγες ήρθαν στην Ελλάδα από τη Σμύρνη. Το πλαίσιο του Κειμένου Δ είναι πολύ σύγχρονο και αναφέρεται στο κύμα προσφύγων που έφτασαν στην Ελλάδα από εμπόλεμες περιοχές της Μέσης Ανατολής.
- Σχολιάσει τις ομοιότητες ανάμεσα στα δύο κείμενα, π.χ. Και τα δύο κείμενα αναφέρονται σε παιδιά προσφύγων που μένουν στην Ελλάδα αλλά με την εξής διαφορά: Στο Κείμενο Γ, τα παιδιά είναι Έλληνες πρόσφυγες που ήρθαν στην Ελλάδα από τη Σμύρνη το 1922, ενώ στο Κείμενο Δ τα παιδιά είναι πρόσφυγες που έφτασαν πρόσφατα στην Ελλάδα από εμπόλεμες περιοχές (Συρία, Ιράκ, Αφγανιστάν). Άλλη μια ομοιότητα είναι η αναφορά στον πόλεμο. Στο Κείμενο Γ η αναφορά είναι έμμεση, «αφού φύγαμε από τη Σμύρνη με τα ρούχα που φορούσαμε», ενώ στο Κείμενο Δ η λέξη «πόλεμος» υπάρχει στον τίτλο αλλά και μέσα στο κείμενο. «Τα παιδιά του πολέμου», κ.ά.
- Σχολιάσει τις διαφορές των δύο κειμένων. Στο Κείμενο Γ ο αφηγητής μιλάει για την εμπειρία που είχαν αυτός και τα ξαδέλφια του και συγκεκριμένα για την αντιμετώπιση που είχαν από τους Έλληνες συμμαθητές τους αν και ήταν κι αυτοί Έλληνες πρόσφυγες. Η εμπειρία του ήταν αρνητική τουλάχιστον τις πρώτες μέρες. «Οι πρώτες μέρες ήταν δύσκολες. Γυρίζαμε σπίτι μας με τα μάτια πρησμένα από το κλάμα». Στο Κείμενο Δ δεν υπάρχει αφήγηση παιδιών, αλλά ενημέρωση για τις ζωγραφιές «που έφτιαξαν 140 προσφυγόπουλα και παιδιά μεταναστών» μέσα από τις οποίες στέλνουν ένα ηχηρό μήνυμα αλλά και καταγράφουν τις ελπίδες τους για μια νέα πατρίδα που «θα τους παρέχει πάνω από όλα ασφάλεια και ηρεμία.
- Σχολιάσει τη γλώσσα και το ύφος. Στο Κείμενο Γ η γλώσσα είναι άμεση και απλή με έντονη προφορικότητα όπως «μας έπαιρνε το παράπονο», «τσακώθηκε», «Βάρα τον» και λέξεις που δείχνουν ξενοφοβία, π.χ. «σκατοπρόσφυγα». Στο Κείμενο Δ η γλώσσα είναι απλή με επανάληψη κάποιων λέξεων όπως «πόλεμος, θύματα, προσφυγιά, πατρίδα, μέλλον».
- Σχολιάσει τα εκφραστικά μέσα, π.χ. στο Κείμενο Γ υπάρχουν πολλές εικόνες όπως για παράδειγμα όταν τα προσφυγόπουλα γίνονται στόχος των συμμαθητών τους, «όταν δεν έβλεπε ο δάσκαλος, τα παιδιά έβγαζαν τη γλώσσα τους κοροϊδευτικά» και χιούμορ με την απάντηση που δίνει ο νταής στην ερώτηση του δασκάλου «Ποιος έγραψε την Οδύσσεια;». Το Κείμενο Δ έχει μια φωτογραφία από την έκθεση, αριθμούς, λόγια των υπεύθυνων μέσα σε εισαγωγικά.
- Σχολιάσει τη φωτογραφία.

Μια καλή ως εξαιρετική ανάλυση επίσης θα:

- Εξετάσει πιο προσεκτικά τη συναισθηματική απήχηση των δύο κειμένων στον αναγνώστη, π.χ. το Κείμενο Γ είναι γεμάτο εικόνες που θα έχουν μεγάλη απήχηση στα παιδιά. Επίσης κάποιες λέξεις όπως «ψειριάρηδες, ζήτουλες» καθώς και η παράθεση διαλόγου επιδρούν συναισθηματικά στον αναγνώστη., ιδιαίτερα στον νεαρό αναγνώστη.
- Το Κείμενο Δ έχει συναισθηματική απήχηση στον αναγνώστη μέσα από την αντίστιξη αντίθετων λέξεων όπως πόλεμος, θύματα, πρόσφυγες, δυσκολίες, πόνος αλλά και ελπίδα καλύτερο αύριο, ασφάλεια και ηρεμία, όνειρα, », κ.ά.
- Σχολιάσει την παρουσίαση της θετικής επιρροής της τέχνης, π.χ. «το χαμόγελο επιστρέφει στα πρόσωπά τους και αισθάνονται πάλι παιδιά» και τη σημασία της λέξης «πατρίδα».
- Σχολιάσει τη χρήση εισαγωγικών στο Κείμενο Δ από τους υπεύθυνους της έκθεσης.
- Σχολιάσει με μεγαλύτερη προσοχή την κάπως επικριτική στάση του Κειμένου Γ, π.χ. ο αφηγητής, με εξαίρεση το διευθυντή του σχολείου που ήταν «καλός άνθρωπος», ασκεί έμμεση κριτική στους δασκάλους που είχαν μια παθητική στάση απέναντι σ' ό,τι συνέβαινε «Οι δάσκαλοι μας έβαλαν στα τελευταία θρανία», ενώ στο Κείμενο Δ δίνεται έμφαση στη συμβολή του δήμου και της οργάνωσης «Save the Children» που φροντίζουν για τα προσφυγόπουλα. «Με την πρωτοβουλία αυτή, ο δήμος Νεάπολης–Συκεών προσφέρει τη δυνατότητα και την ευκαιρία στα μεγάλα θύματα του πολέμου».
- Σχολιάσει με μεγαλύτερη εκλέπτυνση την πικρή ειρωνεία που αποπνέει το Κείμενο Γ σε κάποια σημεία, π.χ. όταν ο αφηγητής συγκρίνει τον εαυτό του και τα ξαδέλφια του με τα ελληνόπουλα «Μας έπαιρνε το παράπονο όταν βλέπαμε ότι τα περισσότερα παιδιά είχαν ψείρες» αλλά παρά τις ψείρες, τα ελληνόπουλα τους αποκαλούσαν «ψειριάρηδες».
- Σχολιάσει τις λεπτομέρειες που συμβάλλουν στην απεικόνιση του αφηγητή και του νταή στο Κείμενο Γ.
- Σχολιάσει τη σχέση της φωτογραφίας και του κειμένου.
- Αντιπαραβάλλει τα δύο κείμενα, π.χ. Στο Κείμενο Γ ο αφηγητής μεταφέρει την εμπειρία του με αμεσότητα και αίσθηση χιούμορ αλλά επίσης εκφράζει την απογοήτευσή του για την αρνητική υποδοχή που είχαν από τους Ελλαδίτες. Το Κείμενο Δ επικεντρώνεται στις προσπάθειες που καταβάλλουν η ΜΚΟ και ο δήμος για να βοηθήσουν τα παιδιά και να τους δώσουν την ευκαιρία να ελπίζουν.